

draaiboek
module

wegspotters

 provincie
Oost-Vlaanderen

i.s.m.

TRAGE
WEGEN >
V

 REGIONAAL LANDSCHAP
SCHELDE - DURME

 Provincie
Antwerpen
Vlaamse
Aldermen

1	INLEIDING	P3
2	PILOOTPROJECTEN	P4
3	WEGSPOTTERS	P8
4	MOBIMELDER , het digitaal meldingssysteem	P9
5	DE MODULE WEGSPOTTERS in de praktijk.....	P11
	1. Voorbereidende fase.....	P11
	Projectgebied afbakenen	P11
	& toegankelijke trage wegen selecteren.....	P11
	Informeren van de inwoners	P14
	2. Het startmoment.....	P15
	3. Wegspotters in actie.....	P19
	4. Gemeente	P20
	Meldingen screenen, verwerken en oplossen	P20
	Actualiseren basiskaart trage wegen	P21
	Opvolgen team Wegspotters	P21
	5. Ondersteunende partner.....	P22
	6. Provinciale ontmoetingsdag	P23
6	VOORDELEN van Module Wegspotters voor jouw gemeente	P23

1 Inleiding

In amper zeven jaar tijd is de impact van het tragewegenbeleid van de Provincie Oost-Vlaanderen sterk toegenomen. Sinds de start van de ondersteuningsmodule 'opmaak tragewegenplan' in 2008 en de invoering van een tweede module 'uitvoering tragewegenplan' in 2011 werden al tientallen tragewegenprojecten opgestart in verschillende steden en gemeenten. Voor de trajectbegeleiding van deze modules werkt de Provincie nauw samen met de ondersteunende partners Trage Wegen vzw en de drie Regionale Landschappen (Meetjesland, Schelde-Durme en Vlaamse Ardennen).

Bovenvermelde provinciale ondersteuning heeft als doel om op een systematische, integrale en kwalitatieve manier het lokaal tragewegenbeleid vorm te geven. Desondanks wordt vastgesteld dat dit ondersteuningsaanbod niet altijd volstaat om de verwachte dynamiek in een stad of

gemeente te genereren of te bestendigen.

Eén van de struikelblokken is het gebrek aan actieve participatie bij de inwoners. Daarom werkte de Provincie een nieuwe module uit om de actieve betrokkenheid van lokale actoren, ook na de opmaak en uitvoering van tragewegenplannen, voort te zetten. De nieuwe module Wegspotters bestaat erin dat vrijwilligers de toestand van de toegankelijke trage wegen controleren en knelpunten zoals zwerfvuil en overhangende takken doorgeven aan de gemeente. Dat gebeurt via het digitaal meldingssysteem MobiMelder. De gemeente op haar beurt gebruikt MobiMelder om de wegsporters te verwittigen wanneer het knelpunt in behandeling/opgelost is.

Met dit draaiboek (opgemaakt in december 2016) wil de Provincie steden en gemeenten op weg helpen bij de uitrol van de module Wegspotters.

PILOOTPROJECT

in Lebbeke, Laarne, Merelbeke, Wetteren

De module Wegspotters werd uitgetest en op punt gezet in samenwerking met twee ondersteunende partners (Trage Wegen vzw en Regionaal Landschap Schelde-Durme) en vier Oost-Vlaamse pilotgemeenten: Lebbeke, Laarne, Merelbeke en Wetteren. De keuze voor deze vier gemeenten kwam er niet toevallig. Elk van deze gemeenten levert al vele jaren 'baanbrekend' werk op het vlak van inventarisatie, herstel en onderhoud van trage wegen.

LAARNE

begeleid door Regionaal Landschap Schelde-Durme vanaf april 2014

Het thema trage wegen leeft in de gemeente Laarne. Dat uit zich op verschillende vlakken.

In samenwerking met Regionaal Landschap Schelde-Durme werd het tragewegennetwerk in 3 jaar tijd gebiedsdekkend in kaart gebracht (2009-2011), verschillende trage wegen werden opnieuw toegankelijk gemaakt en op initiatief van de gemeente wordt jaarlijks een tragewegenwandelring georganiseerd.

Het Regionaal Landschap en Laarne werkten ook samen aan een beboddingsplan trage wegen. Voor de uitvoering van haar tragewegenbeleid kan Laarne rekenen op de financiële steun van de Provincie Oost-Vlaanderen.

Het project Wegspotters is de kers op de taart: 41 vrijwilligers zetten zich in voor een goed toegankelijk

tragewegennetwerk. Of zoals het spreekwoord zegt: "Vele handen maken licht werk."

Pilootproject

Wegspotters Laarne in cijfers

- **aantal wegspotters:** 41
- **aantal km trage wegen:** 44,6 km
- **aantal gemelde knelpunten** in 1ste + 2de proefjaar: 132 + 76
- **aantal trage wegen die gemeld werden als 'in orde'** in 1ste + 2de proefjaar: 38 + 50
- **geschatte tijdsinvestering** van gemeentelijk ambtenaar voor opvolging meldingen: ca. 0,5 uur per week

Contactpersoon

Veerle Gevaert, 09 36 54 618
of milieu@laarne.be

LEBBEKE

begeleid door Trage Wegen vzw vanaf april 2014

De gemeente Lebbeke heeft de voorbije jaren hard gewerkt aan haar tragewegenbeleid. Alle trage wegen zijn intussen geïnventariseerd. Voor de opmaak van de tragewegenplannen deed de gemeente een beroep op de expertise van Trage Wegen vzw en het subsidiëringkader van de Provincie Oost-Vlaanderen. Lebbeke liet er geen gras over groeien: zodra de plannen waren goedgekeurd, werd gestart met de uitvoering ervan op het terrein. Ondertussen zijn er in Heilig-Kruis, Heizijde, Wieze en Denderbelle al heel wat trage wegen opgewaardeerd en heropend.

Ook in de toekomst wil de gemeente deze plannen verder vertalen naar de praktijk. Het belang van trage wegen wordt er jaarlijks onder de aandacht gebracht door deel te nemen aan de Dag van de

Trage Weg. Met het project Wegspotters kunnen inwoners en de gemeente ook de komende jaren de handen in elkaar slaan voor een effectief tragewegenbeleid.

Pilootproject

Wegspotters Lebbeke in cijfers

- **aantal wegspotters:** 22
- **aantal km trage wegen:** 54,2 km
- **aantal gemelde knelpunten** in 1ste + 2de proefjaar: 140 + 36
- **aantal trage wegen die gemeld werden als 'in orde'** in 1ste + 2de proefjaar: 15 + 3
- **geschatte tijdsinvestering** van gemeentelijk ambtenaar, opvolging meldingen: 2 uur per week

Contactpersoon

Nathalie Willems, 052 46 82 47
of nathalie.willems@lebbeke.be

LAARNE 2016
PROVINCIALE ONTMOETINGSDAG WEGSPOTTERS

MERELBEKE **begeleid door Trage Wegen vzw** **vanaf april 2015**

Met het tragewegenproject 'Geef de baan een naam' werkten de gemeente Merelbeke en Trage Wegen vzw samen om alle trage wegen een naam te geven. De medewerking van lokale tragewegenliefhebbers was hierbij cruciaal en resulteerde in de plaatsing van naambordjes.

Momenteel werkt de gemeente Merelbeke, onder begeleiding van Trage Wegen vzw en met subsidies van de Provincie Oost-Vlaanderen, aan een gebiedsdekkend herstelplan voor haar trage wegen en voert ze gelijktijdig ook al een aantal terreinrealisaties uit. De gemeente is intussen de trotse beheerder van ruim 70 km trage wegen.

"Sinds de opstart van het project Wegspotters liggen de trage wegen in Merelbeke er duidelijk beter bij", aldus één van de 43 wegsporters. "Een dikke proficiat aan de gemeente voor haar tragewegeninspanningen!" vult een andere wegsporter aan.

Pilootproject Wegspotters Merelbeke in cijfers

- **aantal wegsporters:** 43
- **aantal km trage wegen:** 71,5 km
- **aantal gemelde knelpunten** tijdens 2de proefjaar: 346
- **aantal trage wegen die gemeld werden als 'in orde'** in 2de proefjaar: 195
- **geschatte tijdsinvestering** van gemeentelijk ambtenaar voor opvolging meldingen: ca. 2 à 3 uur per week

Contactpersoon

Jean-Paul Becu, 09 210 32 12
of jean-paul.becu@merelbeke.gov.be

WETTEREN

begeleid door Regionaal Landschap Schelde-Durme vanaf april 2015

De gemeente Wetteren is een pionier in Oost-Vlaanderen op het vlak van tragewegenbeleid: al in 2003 inventariseerde de gemeente haar trage wegen. Voor een viertal trage wegen gebeurde het herstel in samenwerking met Regionaal Landschap Schelde-Durme. Onder meer het Molenbeekpad, het Leentje en de Hauwstraat werden onder handen genomen.

De gemeente Wetteren hecht ook veel belang aan de (h)erkenbaarheid van haar trage wegen bij het grote publiek: sinds 2005 brengt ze een tragewegenkaart uit, intussen kregen vele trage wegen een naambordje en op geregelde tijdstippen organiseert de gemeente begeleide themawandelingen langs trage wegen. Met de hulp van het wegspottersteam (16 vrijwilligers) wil Wetteren inzetten op een goed uitgebouwd tragewegennetwerk dat maar liefst 98 km trage wegen telt!

Pilootproject Wegspotters Wetteren in cijfers

- **aantal wegspotters:** 16
- **aantal km trage wegen:** 98 km
- **aantal gemelde knelpunten** tijdens 2de proefjaar: 321
- **aantal trage wegen die gemeld werden als 'in orde'** in 2de proefjaar: 241
- **geschatte tijdsinvestering** van gemeentelijk ambtenaar, opvolging meldingen: 2 uur per week

Contactpersoon

Stijn Vandeplas, 09 366 31 04
of stijn.vandeplas@wetteren.be

3

Wegspotters

Trage wegen vallen onder de categorie 'openbare wegen'. Volgens het wegenrecht ligt de verantwoordelijkheid voor het onderhoud dan ook bij de stad of gemeente. **Om de toegankelijkheid van alle trage wegen periodiek te controleren, komt de gemeente soms vele ogen te kort.** In dit geval kan het nuttig zijn voor een gemeente om een beroep te doen op wegsporters.

scheve paal © RLS D

verruigde dreef © TRAGE WEGEN VZW

verruigde gracht © TRAGE WEGEN VZW

kapotte vuilnisbak © RLS D

Wegspotters is een ludieke benaming voor vrijwilligers die minstens vier maal per jaar (één maal per seizoen) een controlebezoek brengen aan hun trage weg(en). Is de bewegwijzering oké? Versperren obstakels de weg? Ligt er zwerfvuil? De wegsporters leggen het euvel vast op foto en geven de info door aan de gemeente via hun smartphone of computer.

Dat gaat vlot dankzij een digitaal meldingssysteem dat speciaal voor het project werd ontwikkeld. De gemeente rapporteert terug naar de wegsporters via datzelfde systeem wanneer een knelpunt in behandeling/opgelost is. Indien gewenst, kan de vrijwilliger kleine ingrepen zelf doen, zoals zwerfvuil opruimen, bordjes afwassen, een overhangende tak verwijderen,...

4

MobiMelder, het digitaal meldingssysteem

MobiMelder is de meldingsapplicatie waarmee wegsporters op een eenvoudige en snelle manier de staat van de trage weg (al dan niet in realtime) in kaart kunnen brengen en melden aan de gemeente. Dankzij de bijhorende webtoepassing kan de gemeente alle meldingen eenvoudig en efficiënt verwerken, beheren en beantwoorden. Zo worden de wegsporters blijvend op de hoogte gebracht over de stand van zaken van hun meldingen. **MobiMelder is dus een gebruiksvriendelijke participatie- en communicatietool die de interactie tussen gemeente en wegsporters verbetert.**

Een wegspotter kan zijn meldingen op 2 manieren doorgeven aan de gemeente:

- **Via de mobiele applicatie MobiMelder:**
Wegspotters fotograferen met een smartphone het knelpunt op een trage weg en sturen dat onmiddellijk door naar de webapplicatie. Aan de foto's kunnen de wegsporters extra informatie toevoegen.
- **Via de online meldingskaart op de computer:**
Wegspotters duiden de locatie van het knelpunt aan op de kaart waarop alle toegankelijke trage wegen van de gemeente staan aangeduid. Na het toevoegen van een omschrijving en eventueel één of meerdere foto's wordt de melding verstuurd naar de gemeente.

Voor de wegpotters:

In de 'Handleiding voor terreincontrole' wordt stap voor stap uitgelegd hoe de wegpotters meldingen moeten doorgeven met de smartphone (mobiele applicatie) of via de computer (online meldingskaart).

Surf naar http://www.oost-vlaanderen.be/public/wonen_milieu/mobiliteit/buurtwegen_trage/wegspotters/index.cfm

Voor de gemeente:

In de 'Handleiding MobiMelder – webapplicatie voor de projectleider' worden de toepassingen van de webapplicatie kort en bondig toegelicht. De help-functie van de webapplicatie biedt een antwoord op de meest voorkomende vragen.

Surf naar http://www.oost-vlaanderen.be/public/wonen_milieu/mobiliteit/buurtwegen_trage/wegspotters/index.cfm

Vragen over het meldingssysteem?

De meldingsapplicatie MobiMelder werd ontwikkeld door het Instituut voor Mobiliteit (IMOB). IMOB is een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoeksinstituut, verbonden aan de Universiteit Hasselt. Werkt de applicatie niet goed of heb je een vraag, neem dan gerust contact op met:

Instituut voor Mobiliteit, Universiteit Hasselt
Wetenschapspark 5 bus 6, 3590 Diepenbeek
info@mobimelder.be
011 26 91 65

© UNIVERSITEIT HASSELT - IMOB

De module Wegspotters in de praktijk

In functie van een goede opstart van de module biedt de Provincie aan elke deelnemende stad of gemeente een jaar begeleiding aan door een Oost-Vlaams Regionaal Landschap of door Trage Wegen vzw. **De begeleiding bestaat uit:**

- Ondersteuning bij de voorbereidende fase
- Startmoment voor kandidaat-wegspotters voorbereiden en modereren
- Ondersteuning bij de publiekscommunicatie
- Begeleiding wegspotters bij de vierjaarlijkse controleperiodes
- Gemeentelijke coördinatievergadering voorbereiden en modereren

De module Wegspotters gaat van start met een voorbereidende fase, gevolgd door enkele sleutelmomenten. Het is raadzaam om met een **projectgroep** te werken. Een dergelijk project vraagt immers de inzet van verschillende gemeentelijke diensten.

1. Voorbereidende fase

PROJECTGEBIED AFBAKENEN & TOEGANKELIJKE TRAGE WEGEN SELECTEREN

Eerste logische stap: bepaal het projectgebied. Het project Wegspotters kan enkel worden uitgerold in de (deel)gemeenten met een door de Provincie goedgekeurd tragewegenplan (inventaris + evaluatie). Een tragewegenplan geeft namelijk een volledig overzicht van alle toegankelijke trage wegen. In functie van een vlotte uitrol bevat het projectgebied maximaal 60 km trage wegen.

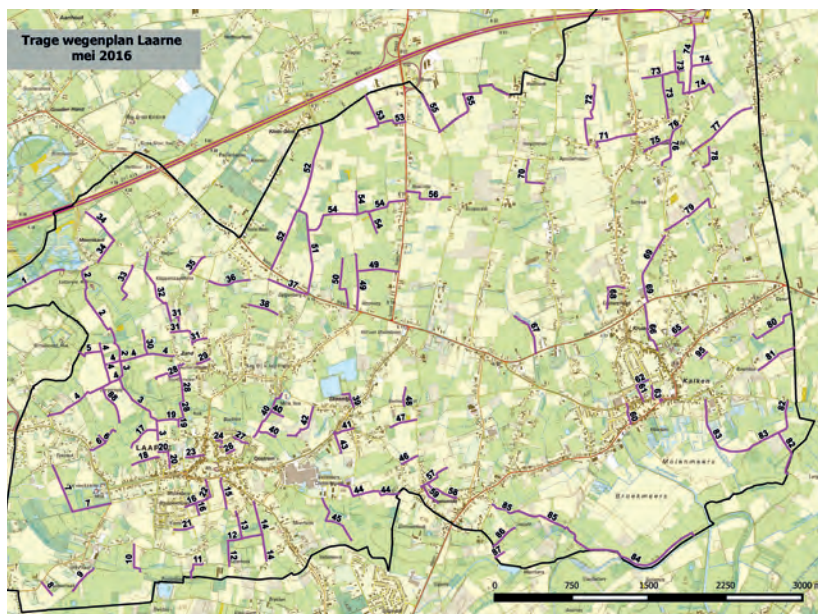
Bij de selectie van de te controleren trage wegen kan je ervoor kiezen om enkel de 'verbindende trage wegen' op de meldingskaart te zetten. Tijdens het pilootproject bleek namelijk dat sommige wegspotters liever geen doodlopende trage wegen controleren omdat deze wegen minder van nut zijn als recreatieve/functionele verbinding voor wandelaars, fietsers, ruiters,... Anderzijds kan het nuttig zijn om

ook de doodlopende wegjes op regelmatige basis te controleren om bijvoorbeeld sluikstort op te sporen of om te verhinderen dat wegjes worden afgesloten (zeker als de doodlopende trage weg deel uitmaakt van een (nog) niet volledig toegankelijke buurtweg).

Voor de ontwikkeling van de app/online meldingskaart heeft de programmeur van MobiMelder een basislaag (shapefile) van alle geselecteerde trage wegen nodig. **Deze basislaag dien je op te maken in een geografisch informatiesysteem (GIS)¹ en bevat de volgende info:**

1. De trage wegen op de basislaag krijgen elk **een uniek tragewegenummer**: xxx-000 waarbij xxx het nummer van de gemeente aanduidt en 000 het wegnummer. Dit tragewegenummer zal van belang zijn bij de verdeling van de wegjes over de kandidaat-wegspotters en bij het signaleren en behandelen van knelpunten.
2. Vermeld in de basislaag ook de **'gewenste gebruikers' per trage weg**, bijvoorbeeld (avontuurlijke) wandelaars, ruiters, MTB'ers, stadsfietsen, landbouwverkeer,... Uit het pilootproject is immers gebleken dat deze informatie zeer nuttig is voor een wegspotter om te oordelen of de staat van de trage weg een knelpunt vormt voor de gebruikers of niet. Modder op de weg kan bijvoorbeeld een knelpunt zijn voor stadsfietsen, maar is geen probleem voor MTB'ers of avontuurlijke wandelaars.
3. Indien gekend, is het ook nuttig om de **namen van de trage wegen** op te nemen in de basislaag. Wegspotters kunnen zich op die manier makkelijker oriënteren op de online meldings- en overzichtskaart. Het is ook aan te raden om de **locatie van de tragewegenbordjes** op te nemen in de basislaag zodat een melding kan gedaan worden wanneer een bordje verdwenen is of ontbreekt.
4. In samenspraak met de wegspotters kan geopteerd worden om de **contactgegevens van de verantwoordelijke wegspotter** te vermelden bij elke trage weg. Op die manier kan men bijvoorbeeld onderling afspreken wie de melding doet wanneer men een knelpunt opmerkt op een trage weg die is toegekend aan een andere wegspotter.

De extra informatie over elke trage weg (= punt 2 t.e.m. 4) wordt gekoppeld aan de trage wegen op de online meldings- en overzichtskaart en is met een eenvoudige muisklik te raadplegen.

Figuur 1: basiskaart project 'Wegspotters Laarne' met aanduiding van alle toegankelijke trage wegen in het paars.

In de voorbereidende fase dien je ook een basiskaart van het projectgebied op te maken (in A0-formaat en A4-formaat: zie verder). Deze kaart wordt tijdens het startmoment gebruikt voor de verdeling van de trage wegen. Deze basiskaart bestaat uit de basislaag trage wegen en een gepaste achtergrondlaag, de zogenaamde onderlegger. Een recente luchtfoto met vermelding van de straatnamen is bijvoorbeeld een geschikte onderlegger. Ook de meest recente topografische kaart kan als achtergrondlaag gebruikt worden.

¹ Het GIS-werk voor de pilotgemeenten Lebbeke, Laarne, Merelbeke en Wetteren werd gemaakt met de gratis & open source GIS-software QGIS, www.qgis.be

INFORMEREN VAN DE INWONERS

Ongeveer één maand voor de officiële start van de module Wegspotters (het zogenaamde 'startmoment') worden alle inwoners uit de gemeente geïnformeerd over het project. De communicatie gebeurt via verschillende kanalen:

- **perstekst:** verspreiden via de lokale pers en de gemeentelijke informatiekkanalen (infomagazine, website, ad valvas)
- **uitnodigingsbrieven:** versturen naar de relevante verenigingen/doelgroepen (wandellclubs, scholen, wijkcomités, seniorenwerking, milieuraad, jeugdbeweging,...)
- **digitale uitnodigingen:** per mail versturen
- **affiches en/of flyers:** verspreiden op publieke locaties
- **sociale media:** van de gemeente en lokale verenigingen

Ook Wetteren zet spotters in voor onderhoud trage wegen

Na burgemeester Laarne en Lebbeke is ook Wetteren in het project Wegspotters gestapt. Op het startmoment deze week kunnen goed 20 vrijwilligers af. Zij houden een oogje in het sijn en melden eventuele problemen aan de gemeente.

Wetteren. Trage wegen zijn een belangrijk onderdeel van de provincie. Ze worden onderhouden door de provincie. Maar de gemeente Wetteren wil ook een rol spelen in het onderhoud van deze wegen. Daarom start de gemeente met het project Wegspotters. Dit is een vrijwilligersproject dat trage wegen in de provincie onderhoudt. De vrijwilligers rijden op zaterdagochtend door de provincie en melden eventuele problemen aan de gemeente. Het project is een samenwerking tussen de provincie en de gemeente Wetteren.

Meten 25 vrijwilligers kandidaat

Wetteren. De gemeente Wetteren wil ook een rol spelen in het onderhoud van deze wegen. Daarom start de gemeente met het project Wegspotters. Dit is een vrijwilligersproject dat trage wegen in de provincie onderhoudt. De vrijwilligers rijden op zaterdagochtend door de provincie en melden eventuele problemen aan de gemeente. Het project is een samenwerking tussen de provincie en de gemeente Wetteren.

© HET LAATSTE NIEUWS - 16 MEI 2015

Wegspotters gezocht in Wetteren en Merelbeke

WETTEREN/LAARNE/MERELBEKE Het project Wegspotters verloopt succesvol. Dat bevestigt gedeputeerde Peter Hertog (SP.A), bevoegd voor Mobiliteit, na een eerste evaluatie. 'In Lebbeke zijn intussen 22 wegspotters actief, in Laarne zelfs 41. Nog drie personen staan op de wachtlijst. In mei stappen ook Wetteren en Merelbeke in het project. Tegen het voorjaar van 2016 zal er een draalboek klaar zijn zodat andere gemeenten het project kunnen uitbouwen.' In de lente van 2014 startte de provincie met de vzw Trage Wegen en het Regionaal Landschap

Scheide Durme het proefproject Wegspotters op. Wegspotters zijn vrijwilligers die gevraagd de staat van de trage wegen in hun gemeente checken en knelpunten doorgeven aan de gemeente, die de problemen zo vlug mogelijk probeert op te lossen. Laarne en Lebbeke werden als proefgemeentes gekozen. Wegspotters kunnen problemen of knelpunten op het digitaal platform Mobimelder (www.uhasselt.be/mobimelder). Na deze eerste evaluatie werden al enkele verbeteringen aangebracht aan het digitaal meldingssysteem. (pba)

© HET NIEUWSBLAD - 11 NOVEMBER 2015

2. Het startmoment

Het startmoment kondigt de officiële start van de module Wegspotters aan en voorziet minstens de volgende onderdelen:

- Verwelkoming door bevoegde schepen/ambtenaar
- Het project kaderen binnen het provinciale tragewegenbeleid door afgevaardigde van de Provincie Oost-Vlaanderen
- Toelichting over de module Wegspotters (opzet van het project, taken van een wegspotter, werking van het digitaal meldingssysteem...) door ondersteunende partner
- Verdeling van de trage wegen onder de wegspotters
- Wegspotters ondertekenen de vrijwilligersovereenkomst, inclusief verzekering (in tweevoud)

De wegspotters ontvangen volgend inschrijvingspakket:

- Erkenninglabel
- Basiskaart trage wegen
- Handleiding voor wegspotters 'trage wegen controleren'
- Eén exemplaar van de vrijwilligersovereenkomst

Figuur 2: startmoment Wegspotters Laarne, 16 september 2014

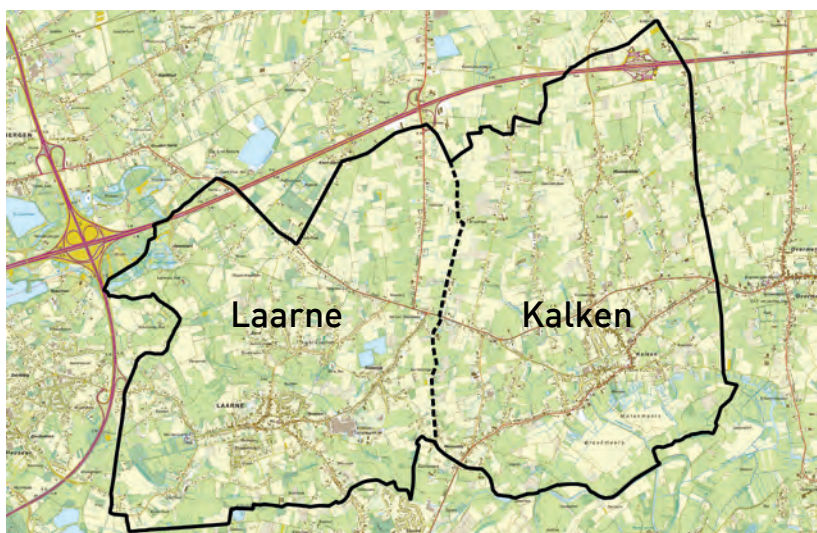

Figuur 3: erkenninglabel voor wegspotters Laarne

Voor een vlotte inschrijving en verdeling van de trage wegen is het sterk aan te raden om

... het projectgebied te verdelen in deelgebieden.

Het projectgebied opdelen gebeurt best in logische eenheden, bijvoorbeeld per wijkniveau, al dan niet rekening houdend met barrières als gewestwegen, kanalen, spoorwegen enz. Voorzie 2 personen per deelgebied om de verdeling en de inschrijving in goede banen te leiden. Je kan hierbij eventueel een beroep doen op de verantwoordelijke van een wandelclub, voorzitter van een wijkcomité,...

Figuur 4: gemeente Laarne opgesplitst in 2 deelgebieden: Laarne en Kalken (april 2014, opgemaakt door Regionaal Landschap Schelde-Durme)

... per deelgebied een basiskaart trage wegen te maken.

De basiskaart omvat alle geselecteerde trage wegen, genummerd en goed zichtbaar aangeduid op een achtergrondkaart (luchtfoto, stratenplan of topografische kaart). Zet ook de straatnamen op de kaart zodat mensen zich gemakkelijk kunnen oriënteren. Let daarbij op het formaat van de kaart. Dat moet voldoende groot zijn zodat verschillende kandidaat-wegspotters tegelijk de kaart kunnen lezen. Dit is van belang voor een vlotte en efficiënte verdeling van de trage wegen.

... de basiskaart van elk deelgebied af te drukken op A0-formaat (planafdruk).

Voorzie per deelgebied een grote tafel waarop de kaart wordt gelegd en waar geïnteresseerden omheen kunnen staan. Wie zijn/haar wegje(s) heeft gekozen, noteert vervolgens zijn contactgegevens en de trage wegnummers in een tabel.

... de basiskaart van elk deelgebied in voldoende exemplaren af te drukken op een kleiner formaat (A4 of A3) en uit te delen aan de genodigden bij het begin van het startmoment.

Kandidaat-wegspotters kunnen op die manier al nadenken over welke trage weg(en) ze zouden willen controleren. Sowieso steekt in de inschrijvingsmap, die elke wegspotter bij inschrijving ontvangt, een basiskaart trage wegen waarop hij desgewenst zijn gekozen trage weg(en) kan aanduiden.

Figuur 5: basiskaart project Wegspotters Wettersen met aanduiding verdeling trage wegen (mei 2015, opgemaakt door Regionaal Landschap Schelde-Durme)

Tips!

1. Organiseer vóór het startmoment **een werkvergadering met de verantwoordelijken van elk deelgebied**. Doel? Uiteenzetting verloop startmoment, taakverdeling, noodzakelijke documenten etc.
2. Het is raadzaam om **enkele startpakketten van de campagne 'Indevuilbak'**² (handschoenen, vuilzak, grijpstok) te voorzien. Indien gewenst, kan een wegspotter namelijk ook zelf kleine ingrepen doen, zoals zwerfvuil opruimen. Een startpakket 'Indevuilbak' is hierbij handig meegenomen.

3. De verdeling van de wegjes zou kunnen voorbereid worden door **op voorhand logische clusters te maken van trage wegen** die bijvoorbeeld dicht bijeen liggen of in elkaars verlengde liggen. Op die manier hoeven wegspotters tijdens hun controle geen trage wegen te passeren die aan anderen zijn toebedeeld.
4. Tijdens proefperiode 2014 - 2016 is gebleken dat **de vraag (# wegspotters) soms groter is dan het aanbod (# trage wegen)**. In dit geval worden meerdere wegspotters aangeduid per trage weg. Zo hoef je geëngageerde tragewegenliefhebbers niet met lege handen naar huis te sturen. Bovendien kan een extra controle geen kwaad.
5. Tracht bij de verdeling van de trage wegen **rekening te houden met de woonplaats van de wegspotters**.
6. Zorg voor een **goed georganiseerde setting en voldoende helpende handen** bij het verdelen van de wegen, het ondertekenen van de overeenkomsten, het uitdelen van het inschrijvingspakket en het kunnen beantwoorden van bijkomende vragen.

² Deze campagne tegen zwerfvuil is een gezamenlijk initiatief van de OVAM, Fost Plus en de lokale overheden. Gemeenten kunnen hierbij onder meer rekenen op materiële ondersteuning voor de opruiming van zwerfvuil. Fluovestjes, handschoenen, grijpstokken, vuilzakken en berrmborden worden gratis ter beschikking gesteld aan de gemeenten.

3. Wegspotters in actie

De taak van een wegspotter:

- **De wegspotter controleert minstens 4 maal per jaar, 1 keer per seizoen, de bij inschrijving gekozen trage weg(en). De vrijwilliger gebruikt hiervoor de voorziene middelen (mobiele applicatie, web-applicatie).** Bij aanvang van elke controleperiode stuurt de gemeente een herinneringsmail (bijvoorbeeld op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober). Uiteraard kunnen de wegspotters buiten de vastgelegde periode extra controles uitvoeren.
- **Indien gewenst, kan de vrijwilliger kleine ingrepen zelf doen (b.v. zwerfvuil opruimen, bordjes afwassen, een overhangende tak verwijderen,...).** Doet een wegspotter dit liever niet zelf, dan kan hij dit knelpunt ook melden aan de gemeente via MobiMelder.

Wat betreft het onderhoud van trage wegen is het als gemeente belangrijk dat je duidelijke afspraken maakt met de wegspotters: **wie doet wat?** Ook de wetgeving hieromtrent moet worden gecommuniceerd naar de wegspotters³ en burgers. Dit is zeker een te vermelden punt tijdens het startmoment.

In de 'Handleiding voor terreincontrole' wordt stap voor stap uitgelegd hoe de wegspotters meldingen moeten doorgeven en hoe men de overzichtskaart kan raadplegen, en dit zowel met de smartphone (mobiele applicatie) als via de computer (online meldingskaart). **Aan de wegspotters wordt uitdrukkelijk gevraagd om:**

- **geen e-mails** met knelpunten, foto's, zelf uitgevoerde ingrepen,... te sturen naar de gemeente en/of projectondersteuner. De projectopvolging verloopt het meest efficiënt als alle informatie wordt gecentraliseerd in het meldingssysteem.
- **ook een melding te maken van de trage wegen waarbij geen knelpunten werden waargenomen.** Want enkel op die manier kan je als gemeente nagaan of alle trage wegen binnen het projectgebied werden gecontroleerd binnen de vastgelegde controleperiode.

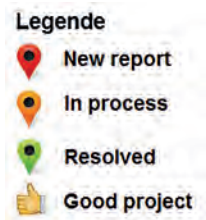
³ Volgens de Wet op de Buurtwegen, hoofdstuk II 'Van het onderhoud en de verbetering der buurtwegen' en het provinciaal reglement Oost-Vlaanderen, artikel 3, is de gemeente bevoegd voor het onderhoud van haar trage wegen. Indien gewenst kan de gemeente toelaten dat de wegspotter kleine ingrepen zelf doet (bijv. zwerfvuil opruimen, bordjes afwassen, een overhangende tak verwijderen...).

4. Gemeente

MELDINGEN SCREENEN, VERWERKEN EN OPLOSSEN

Indien je als gemeente instapt in de module Wegspotters, dan heb je het voornemen om de meldingen van de wegsporters als volgt te behandelen:

- **Binnen de week** na de melding wordt het gesignaleerde knelpunt **gescreend en (al dan niet) geaccepteerd** door de gemeente. De melding krijgt de **status rood** (= nieuwe melding) op de overzichtskaart. Indien de melding wordt geweigerd door de gemeente, verschijnt de melding niet op de overzichtskaart en ontvangt de wegspotter een bericht met uitleg waarom de melding niet weerhouden werd.
- **Binnen de twee weken** na de melding wordt gestart met de **verwerking** van het gesignaleerde knelpunt. De melding krijgt de status **oranje** (= in verwerking) op de overzichtskaart.
- **Binnen drie maanden** na de melding engageert de gemeente zich om het gesignaleerde knelpunt **op te lossen** op terrein. De melding krijgt de status **groen** (= afgehandeld) op de overzichtskaart. Indien grote ingrepen nodig zijn, kan dit uitzonderlijk meer tijd in beslag nemen.

© UNIVERSITEIT
HASSELT - IMOB

Wegspotters kunnen via de overzichtskaart hun eigen meldingen opvolgen, maar ook de meldingen van andere wegsporters. Via de kleurcode kan de wegspotter nagaan of de melding **geaccepteerd (rood)**, **in verwerking (oranje)** of **opgelost (groen)** is. De wegsporters kunnen de antwoorden van de gemeente op een melding lezen wanneer zij op een melding drukken. De gemeente communiceert op deze manier open en transparant naar de wegspotter.

MobiMelder voorziet op de webapplicatie een help-functie die een antwoord biedt op de meest voorkomende vragen.

ACTUALISEREN BASISKAART TRAGE WEGEN

De gemeente is verantwoordelijke voor de actualisatie van de basislaag (shapefile) trage wegen bij wijzigingen op terrein, bijvoorbeeld het toevoegen van herstelde trage wegen, aanpassen van contactgegevens wegsporters, aanvullen van nieuwe locaties TW-naambordjes etc. De gemeente kan de herwerkte shapefile zelf inladen in het meldingssysteem, **tussenkomst van IMOB is hierbij in principe niet vereist**. Bij vragen of moeilijkheden kan men uiteraard steeds contact opnemen met IMOB.

OPVOLGEN TEAM WEGSPOTTERS

De gemeente staat in voor de opvolging van het team wegsporters. Tijdens het opstartjaar wordt de gemeente hierbij **begeleid door de ondersteunende partner** (Trage Wegen vzw of Regionaal Landschap). De opvolging van het team wegsporters omvat:

- Het versturen van een herinneringsmail naar de wegsporters bij aanvang van elke controleperiode.
- Aanspreekpunt voor wegsporters die iets wensen te wijzigen aan hun engagement tot wegsporter, bijvoorbeeld meer/minder trage wegen controleren.
- Nagaan of de wegsporters hun trage wegen hebben afgestapt tijdens controleperiode en indien nodig nagaan waarom een wegsporter zijn engagement niet nagaat en naar een oplossing zoeken.

Het is tevens aan te raden om als gemeente **jaarlijks een gemeentelijke evaluatievergadering** te organiseren voor alle wegsporters. Dit ontmoetingsmoment biedt de mogelijkheid om:

- Elkaar beter te leren kennen en ervaringen uit te wisselen (eventueel tijdens een tragewegenwandeling of receptie).
- Toelichting te geven bij
 - » de specifieke methodiek van de gemeente (centrale dienst/uitvoerende diensten).
 - » timing van (jaarlijkse) onderhoudswerken aan trage wegen
 - » stand van zaken geaccepteerde/op te volgen/opgeloste meldingen (rapportering a.d.h.v. digitaal meldingssysteem).
 - » geplande/lopende (grootschalige) infrastructuurwerken aan trage wegen.

Een gemeentelijke evaluatievergadering kan ook het moment zijn waarop prioritaire missing links in het tragewegennetwerk op tafel worden gelegd en besproken. Evenzeer kunnen nieuw opengestelde trage wegen worden verdeeld onder de wegspotters en/of kunnen bestaande trage wegen - indien nodig - worden herverdeeld. Tijdens het opstartjaar zal de ondersteunende partner de gemeente bijstaan bij de opvolging van het team wegspotters (zie 5.5. Ondersteunende partner).

5. Ondersteunende partner

De ondersteunende partner (Trage Wegen vzw of een Regionaal Landschap) begeleidt de gemeente bij de opstart van de module Wegspotters, en dat **gedurende een looptijd van 12 maanden**. Het begeleidings-traject wordt als volgt opgedeeld:

BEGELEIDING DOOR DE PROJECTONDERSTEUNER AANTAL WERKDAGEN	
Opstart van het project: <ul style="list-style-type: none"> opstellen stappenplan startvergadering met bevoegde ambtenaren en schepenen organiseren en modereren afspraken vastleggen met IMOB kwaliteitscontrole shapefile 	1,5
Publiekscommunicatie project + oproep voor startmoment: <ul style="list-style-type: none"> aankondigingen aanleveren voor website, infoblad, ... persartikel en affiche aanleveren op maat van de gemeente digitale uitnodigingen en uitnodigingsbrieven opmaken voor startmoment 	0,5
Startmoment voorbereiden en modereren: <ul style="list-style-type: none"> powerpointpresentatie maken documenten voor het inschrijvingspakket aanleveren analoge basiskaarten maken verdeeldocument voor de wegen 	2
Begeleiding vierjaarlijkse controleperiodes: <ul style="list-style-type: none"> communicatie naar wegspotters bij aanvang van een periode communicatie met gemeente voor opvolging van de meldingen mee oplossen van eventuele problemen, ... 	4
Jaarlijkse gemeentelijke evaluatievergadering voorbereiden en modereren: <ul style="list-style-type: none"> uitnodigingen en aankondigingen aanleveren agenda mee opstellen de vergadering modereren 	2
Begeleiding voor het opstartjaar	10

Deze begeleiding, in combinatie met het draaiboek en het meldingssysteem MobiMelder, maakt het mogelijk om het project nadien autonoom voort te zetten. **Extra begeleiding** na het opstartjaar (bijv. voor uitrol van het project in ander deelgebied, ondersteuning bij de gemeentelijke evaluatievergadering,...) is **mogelijk aan een dagprijs van 500 euro**.

6. Provinciale ontmoetingsdag

De provinciale ontmoetingsdag wordt georganiseerd door de Provincie Oost-Vlaanderen, in samenwerking met één van de deelnemende gemeenten.

Doel van een provinciale ontmoetingsdag is **ervaringen uitwisselen** en het project regelmatig te evalueren. Een **evaluatie** is nuttig en nodig om het project verder op punt te stellen en – waar mogelijk – aan te passen aan de specifieke noden van de gemeente en de betrokken wegspotters.

Het programma van een provinciaal ontmoetingsmoment kan er als volgt uitzien:

- Ontvangst (met koffie en gebak)
- Verwelkoming door de gemeente
- Dankwoordje door de Provincie + uitdelen kleine bedanking
- Interactieve ervaringsuitwisseling
- Begeleide wandeling langs lokale trage wegen
- Afsluitende drink

7. Voordelen van module Wegspotters voor jouw gemeente

Een wegspottersteam in je gemeente is een win-winsituatie voor het gemeentebestuur en de trageweggebruikers. Het project zorgt immers voor:

1. Propere, toegankelijke en aangename trage wegen. De gemeente kan veel korter op de bal spelen bij knelpunten aan trage wegen.
2. Het promoten van trage wegen bij inwoners en bezoekers.
3. Verhoogde betrokkenheid van inwoners bij het gemeentelijk tragewegenbeleid.
4. Een performante databank van knelpunten per trage weg (dit draagt op zijn beurt bij tot het verbeteren van het onderhoudsplan).
5. Aandacht voor het gemeentelijk beleid in de lokale pers.
6. Deelname aan een jaarlijkse provinciale ontmoetingsdag, dé dag voor uitwisseling, evaluatie en ontmoeting.

“Via het project
‘Wegspotters’ kan
de gemeente snel
ingrijpen bij problemen
en kan sluikstort snel
worden opgespoord”
(wegspotter
uit Lebbeke)

Veel inwoners schrijven
zich in als Wegspotter
omdat ze er van houden
om in de natuur te
vertoeven en wandelingen
te maken. Dat ze via
het Wegspottersproject
allerlei nieuwe wegjes
ontdekken, vinden ze
een leuke surplus.
Anderzijds doet het deze
vrijwilligers plezier om
mee te helpen aan een
nuttig project. Dankzij hun
inzet blijven trage wegen
goed onderhouden en dus
toegankelijk voor iedereen.
(resultaat bevraging
in Laarne en Lebbeke,
maart 2015)

 provincie
Oost-Vlaanderen

Dienst Mobiliteit
mobiliteit@oost-vlaanderen.be

V.U.: Peter Hertog, gedeputeerde voor Mobiliteit, Gouvernementsstraat 1, 9000 Gent

© Frank Monsecour

